

MANJA KLEMENČIČ

Manja Klemenčič je podoktorska raziskovalka na Minda de Gunzburg Centru za evropske študije na Harvard Univerzi.

Evropska demokracija v akciji

Varna igra odlične učenke v EU: Uvod v prvo slovensko predsedovanje Svetu EU, januar - junij 2008

Pričujoča študija raziskuje notranjepolitično ozadje, organizacijske priprave in prednostne naloge slovenskega predsedovanja Svetu EU. Študija trdi, da predsedovanje Svetu EU predstavlja instrument nadaljnje europeanizacije Slovenije tako v smislu prevzemanja evropskih praks, norm in vrednost, kakor možnosti za promocijo nacionalnih političnih interesov v EU.

www.notre-europe.eu
e-mail : info@notre-europe.eu

Varna igra odlične učenke v EU

Uvod v prvo slovensko predsedovanje Svetu EU, januar - junij 2008

Manja KLEMENČIČ

Študije &
61
Raziskave

Varna igra odlične učenke v EU

Uvod v prvo slovensko predsedovanje
Svetu EU, januar - junij 2008

MANJA KLEMENČIČ

MANJA KLEMENČIČ

MANJA KLEMENČIČ JE PODOKTORSKA RAZISKOVALKA NA MINDA DE GUNZBURG CENTRU ZA EVROPSKE ŠTUDIJE NA HARVARD UNIVERZI. MED DOKTORSKIM ŠTUDIJE NA CENTRU ZA MEDNARODNE ŠTUDIJE NA UNIVERZI CAMBRIDGE JE RAZISKOVALA VLOGO STRATEŠKIH RAZMERIJ MED DRŽAVAMI ČLANICAMI V EVROPSKIH MULTILATERALNIH POGAJANJIH. V SLOVENIJI IMA MANJA STATUS ZASEBNE RAZISKOVALKE PRI AGENCIJI REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST.

Fotografija: Nataša Juhnov

Notre Europe

Notre Europe is an independent think tank devoted to European integration. Under the guidance of Jacques Delors, who created Notre Europe in 1996, the association aims to “think a united Europe.”

Our ambition is to contribute to the current public debate by producing analyses and pertinent policy proposals that strive for a closer union of the peoples of Europe. We are equally devoted to promoting the active engagement of citizens and civil society in the process of community construction and the creation of a European public space.

In this vein, the staff of Notre Europe directs research projects; produces and disseminates analyses in the form of short notes, studies, and articles; and organises public debates and seminars. Its analyses and proposals are concentrated around four themes:

- *Visions of Europe: The community method, the enlargement and deepening of the EU and the European project as a whole are a work in constant progress. Notre Europe provides in-depth analysis and proposals that help find a path through the multitude of Europe’s possible futures.*
- *European Democracy in Action: Democracy is an everyday priority. Notre Europe believes that European integration is a matter for every citizen, actor of civil society*

and level of authority within the Union. Notre Europe therefore seeks to identify and promote ways of further democratising European governance.

- *Cooperation, Competition, Solidarity: « Competition that stimulates, co-operation that strengthens, and solidarity that unites ».* This, in essence, is the European contract as defined by Jacques Delors. True to this approach, Notre Europe explores and promotes innovative solutions in the fields of economic, social and sustainable development policy.

- *Europe and World Governance: As an original model of governance in an increasingly open world, the European Union has a role to play on the international scene and in matters of world governance. Notre Europe seeks to help define this role.*

Successively presided over by Jacques Delors (1996-2004), Pascal Lamy (2004-05), and Tommaso Padoa-Schioppa (since November 2005), Notre Europe aims for complete freedom of thought and works in the spirit of the public good. It is for this reason that all of Notre Europe's work is available for free from our website, in both French and English: www.notre-europe.eu

Povzetek

Pričujoča študija raziskuje notranjepolitično ozadje, organizacijske priprave in prednostne naloge slovenskega predsedovanja Svetu EU. Slovenije je prva med srednje in vzhodno evropskimi članicami, ki so se pridružile v 2004, ki ji je bilo dodeljeno predsedovanje. Ta odločitev potrjuje, da države članice verjamejo v sposobnost Slovenije, da uspešno opravi to zahtevno nalogo in ji tudi izraža priznanje, da se uspešno vključuje v delovanje EU. Slovenija bo predsedovala v okviru skupnega 18-mesečnega programa 'trio-predsedstva' z Nemčijo in Portugalsko, ki sta bili predsedujoči v prvi in drugi polovici 2007.

Študija trdi, da predsedovanje Svetu EU predstavlja instrument nadaljnje europeanizacije Slovenije tako v smislu prevzemanja evropskih praks, norm in vrednot, kakor možnosti za promocijo nacionalnih političnih interesov v EU. Europeanizacija 'od vrha navzdol' se kaže predvsem v intenzivnem nadaljnjem usposabljanju in izobraževanju velikega števila vladnih uslužbencev na področju vsebinskih in proceduralnih nalog izvedbe predsedovanja, povečanega števila srečanj slovenskih vladnih in političnih predstavnikov z evropskimi in drugimi političnimi akterji in nadaljnji krepitvi ozaveščenosti o evropskih zadevah v

javni upravi in splošni javnosti.. Evropeanizacijo 'od spodaj navzgor' predstavlja privilegirana položaja predsedujoče države v srečanjih Sveta EU na politični in administrativni ravni, ki ponuja enkratno priložnost za Slovenijo, da se predstavi EU in mednarodni javnosti kot moderna, kompetentna, učinkovita, EU naklonjena država. Za Slovenijo je predsedovanje tudi priložnost, da nadalje razvije svoje politične prioritete, definira svoj nacionalni interes in signalizira svojo politično orientacijo v EU.

Prioritetne naloge, ki jih želi Slovenija med predsedovanjem posebej izpostaviti so lizbonska strategija, klimatske spremembe in energijska politika, ratifikacija lizbonske reformne pogodbe ter vključevanje Zahodnega Balkana v EU. Skrb za ponujanje evropske perspektive državam Zahodnega Balkana je v zadnjih časih postala prepoznavna tema slovenskih interesov v EU. Na tem področju želi Slovenija med predsedovanjem doseči največ, to pa je tudi področje, kjer je tveganje za neuspeh največje in možnosti za krizo najbolj prisotne. Določitev datuma za pričetek pristopnih pogajanj z Makedonijo in dodelitev statusa kandidatke za članstvo EU Srbiji sta relativno dosegljiva cilja. Veliko težje bo najti rešitev za kosovsko vprašanje. Težave lahko nastanejo tudi pri pristopnih pogajanjih Hrvaške, katere članstvo Slovenija sicer podpira, vendar ima z njo tudi veliko odprtih vprašanj, ki ostajajo nerešena že od osamosvojitve. Glede na preteklost v SFR Jugoslaviji ima Slovenija zagotovo primerjalne prednosti v primerjavi z drugimi evropskimi državami kar se tiče poznavanja regije, izoblikovanih kontaktov na politični, gospodarski in družbeni ravni, geografske bližine ter tako potencialnega vpliva na to regijo. Slovensko zanimanje za države Zahodnega Balkana in njihove prihodnosti ne preseneča, saj je Slovenija ena izmed glavnih izvoznic in investitorjev v tej regiji. Tako je v nacionalnem interesu Slovenije, da države Zahodnega Balkana ostanejo politično in ekonomsko stabilne in varne. Glede na primerjalne prednosti in nacionalni interes je to področje eno izmed tistih, če ne edino, kjer Slovenija lahko igra vodilno vlogo v EU.

Zavedajoč se administrativnih omejitev ter statusa novinke v EU so slovenske ambicije dokaj omejene. Razen prioriternih nalog na področju približevanja Zahodnega Balkana EU, kjer lahko pričakujemo, da bo Slovenija skušala igrati

vodilno vlogo, bo najpomembnejše za slovenske predstavnike, da gladko in brez težav vodijo procese političnega odločanja v Svetu EU. 'Varna igra' bo moto slovenskega predsedovanja, da se utrdi dober ugled Slovenije v Evropi in svetu in tudi za to, da se sedanja vladna garnitura dokaže kot uspešna v vidu prihajajočih parlamentarnih volitev, ki se bodo odvijale oktobra 2008.

Predsedovanje je nedvomno velik organizacijski izziv za Slovenijo še posebno glede na majhnost njene javne uprave in kratko dobo polnega članstva v EU. Pričujoča študija trdi, da bo slovensko predsedovanje zaznamovala odlična pripravljenost, odgovorno ter za predsedujočo državo pričakovano ravnanje (t.j. nevtralnno in nepristransko delovanje in sledenje skupnim evropskim ciljem) ter visoka javna podpora EU. Podobne značilnosti so zaznamovale tudi slovenske priprave na pristopna pogajanja EU, ko si je, zaradi učinkovitega izpolnjevanja zahtev Evropske Komisije, Slovenija pridobila neformalen naziv 'odlične učenke'. Razlika od pristopnih pogajanj se nahaja predvsem v upravljanju s vsebinskimi pripravami prednostnih nalog, ki tokrat ne vključujejo javnih razprav, civilne družbe in tudi DZ ni v enaki meri vključen.

Slovenska vlada tudi tokrat vlaga veliko truda v pridobivanje znanja o proceduralnih in vsebinskih vprašanjih delovanja predsedstva, ter notranjepolitičnem ozadju držav članic, ki vpliva na njihove interese v EU. Ta znanja so bistvenega pomena za učinkovito izvedbo predsedovanja. Pri pripravah ji pomagajo tudi Evropska Komisija, Sekretariat Sveta EU in Nemčija in Portugalska v okviru tria. Politično sodelovanje v okviru tria je vsekakor koristno za Slovenijo, ki ima med tremi državami najmanj izkušenj s predsedovanjem. To sodelovanje pa jo do določene mere tudi omejuje, kajti pri izbiri prioriternih nalog se mora držati okvirjev skupnega 18-mesečnega programa. Izkušnje iz priprav osnutka tega programa kažejo na vplivnost Nemčije kot največje države v triu. Glede na velikost svoje administracije si Nemčija lahko privoščiti večje število kadrov, ki se ukvarjajo s vsebinskimi pripravami posameznega dosjeja. Slovenija in Portugalska si s svojimi majhnimi administracijami tega ne moreta privoščiti za vsak dosje, ampak le ta tiste izbrane, kjer je prisoten izraziti nacionalni interes. Tako se je dogajalo, da je Nemčija na pogovore o 18-mesečnem programu prišla zelo zgodaj z do potankosti pripravljenimi stališči in na tak način skušala 'zasidrati' ta stališča v skupnem programu.

Za naslednjih šest mesecev se pojavlja vprašanje, ali sploh in do katere mere bo Slovenija med njenim predsedovanjem - kot majhna država in kot novinka - imela proste roke pri oblikovanju kompromisov v pogajanjih. Pod pretvezo političnega sodelovanja v okviru tria se lahko hitro zgodi, da bo Nemčija, ki pogosto zavzema vodilno vlogo, igrala vlogo 'prišepetovalke' slovenskim predstavnikom, da bi tako vplivala na odločitve v skladu s svojimi interesi. Zanimivo je tudi to, da v kolikor je nemško-francosko strateško partnerstvo aktivno, potem bo to partnerstvo narekovalo politične korake EU cela tri leta; seveda, če bo vloga Francije v naslednjem triu podobna nemški v tem triu.

Vsebina

Uvod	p.1
I - Notranjepolitično ozadje slovenske politike v EU	p.3
1.1 Splošen okvir: Slovenija v Evropski Uniji	p.3
1.2 Pot do članstva v EU	p.7
1.3 Notranjepolitično dogajanje pred predsedovanjem	p.10
II - Slovensko predsedovanje Svetu EU	p.15
2.1 Organizacijske priprave na predsedovanjey	p.15
2.2 Prednostne naloge	p.19
Zaključek	p.25

Uvod

Avtorica se želi zahvaliti raziskovalni asistentki Barbari Tori za odlično pomoč pri pripravi te študije. Zahvala gre tudi vsem, ki so bili pripravljeni odgovorjati na vprašanja v zvezi s to študijo. Intervjuji so bili opravljeni kot zaupni.

Pričujoča študija raziskuje notranjepolitično ozadje, organizacijske priprave in prednostne naloge slovenskega predsedovanja Svetu EU. Slovenije je prva med srednje in vzhodno evropskimi članicami, ki so se pridružile v 2004, ki ji je bilo dodeljeno predsedovanje in tako priznanje, da se uspešno vključuje v delovanje EU. Novost tega predsedovanja je tudi, da ga bo Slovenija izvajala v okviru skupinskega 18-mesečnega predsedovanja Svetu EU v triu z Nemčijo in Portugalsko, ki sta bili predsedujoči v prvi in drugi polovici 2007. Junija 2006 je Svet EU sprejel sklep o institucionalizaciji sodelovanja med tremi zaporednimi državami predsedujočimi Svetu EU (oblikovanju t.i. trio-predsedovanja) in sicer je določil, da tri predsedujoče skupaj pripravijo 18-mesečni program predsedovanja, v okviru katerega potem določijo prednostne naloge vsaka za svojih šest mesecev predsedovanja.¹ Tako se tri države skupaj trudijo, da uresničijo zastavljeni program, kar pomeni okrepljeno sodelovanje na politični ravni tudi v obliki skupnih kulturnih projektov, izmenjave javnih uslužbencev in skupnega usposabljanja. Slovenija je tako skupaj z Nemčijo in Portugalsko pripravila 18-mesečni program predsedovanja, ki vsebuje strateški okvir, ki program postavlja v širši kontekst, zlasti z vidika dolgoročnejših ciljev, ki segajo

¹ Sklep Sveta EU 10926/06 JUR 268, CAB 29 27/6/2006.

v obdobje naslednjih treh predsedstev; seznam posebnih prednostnih nalog predsedstev na področju vseh politik in celovit program, ki določa vsebine, ki naj bi bile obravnavane v 18-mesečnem obdobju.² Za Slovenijo, ki ima s predsedovanjem najmanj izkušenj v triu, ta oblika sodelovanja pomeni koristno pomoč pri pripravah in izvedbi predsedovanja, obenem pa neizbežno tudi omejeno svobodo izbire prednostnih nalog.

Študija utemeljuje, da predsedovanje Svetu EU predstavlja instrument nadaljnje evropeanizacije Slovenije tako v smislu prevzemanja evropskih praks, norm in vrednot, kakor možnosti za promocijo nacionalnih političnih interesov v EU. Evropeanizacija 'od vrha navzdol' se kaže predvsem v intenzivnem nadaljnjem usposabljanju in izobraževanju velikega števila javnih uslužbencev na področju vsebinskih in proceduralnih nalog izvedbe predsedovanja, povečanem številu srečanj slovenskih vladnih in političnih predstavnikov z evropskimi in drugimi političnimi akterji in nadaljnji krepitvi ozaveščenosti o evropskih zadevah v javni upravi in splošni javnosti. Evropeanizacija 'od spodaj navzgor' predstavlja privilegiran položaj predsedujoče države v srečanjih Sveta EU na politični in administrativni ravni, ki ponuja enkratno priložnost za Slovenijo, da se predstavi EU in mednarodni javnosti kot moderna, kompetentna, učinkovita, EU naklonjena država. Slovenija želi izkoristiti to priložnost, da pokaže, da 'ima jasno oblikovana stališča do aktualnih vprašanj evropske in svetovne politike, ki lahko s svojim znanjem in izkušnjami sodeluje tudi pri reševanju najtežjih vprašanj sodobnega časa, ki se je pripravljena spopasti z največjimi izzivi in ki lahko prevzema in uspešno izvršuje najodgovornejše naloge na mednarodnem prizorišču'. Za Slovenijo je predsedovanje tudi priložnost, da nadalje razvije svoje politične prioritete v EU, definira svoj nacionalni interes v evropskih zadevah in signalizira svojo politično orientacijo v EU.

Študija je razdeljena na dva dela. Prvi del opisuje notranjepolitično ozadje slovenske politike v EU. Najprej predstavlja splošne značilnosti Slovenije v okviru EU, nato pot do članstva v EU in nazadnje slovenski politični prostor in notranjepolitična dogajanja pred predsedovanjem. Drugi del se osredotoča na organizacijske priprave na predsedovanje in izbrane prednostne naloge slovenskega predsedovanja.

² 18-mesečni program predsedovanja Nemčije, Portugalske in Slovenije, Svet EU, 21.12.2006, 17079/06, POLGEN 125.

I - Notranjepolitično ozadje slovenske politike v EU

1.1 Splošen okvir: Slovenija v Evropski Uniji

Slovenci so ena najmanjših etničnih skupin v Evropi in živijo v eni najmlajših evropskih držav. Predniki Slovencev so se naselili na ozemlju današnje Slovenije v 6.stoletju. Od 14.stoletja do prve svetovne vojne je to ozemlje spadalo pod habsburško dinastijo, s kratkim premorom med 1809 do 1813, ko je bilo pod Napoleonovo oblastjo. Po porazu Avstroogrske v prvi svetovni vojni je Slovenija postala del Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev (kasneje Kraljevine Jugoslavije). Med drugo svetovno vojno je slovensko ozemlje bilo razdeljeno med Nemčijo, Italijo in Madžarsko. Po končani drugi svetovni vojni, pa je Slovenija ponovno postala del Jugoslavije, tokrat Socialistične Federativne Republike Jugoslavije pod vodstvom Josipa Broza Tita, ki jo je uvrstil v Gibanje neuvršenih in tako zunaj NATO-a in Varšavskega pakta. V 80-ih po smrti Tita in v časih ekonomske krize in etničnih napetosti je v Sloveniji slišati klice po samostojnosti. Željo po samostojnosti je spodbudila neuresničitev zahtev Slovencev po preobratu SFRJ v demokratično državo in uveljavitev principov tržnega gospo-

darstva. V referendumu o samostojnosti Slovenije decembra 1990, je 88,5% volivcev z 93,5% udeležbo izrazilo željo po samostojnosti Slovenije. 26. junija 1991 je Slovenija razglasila samostojnost, temu pa je sledilo deset dni vojne, v kateri je jugoslovanska vojska skušala preprečiti 'protiustavno separacijo' kot je slovensko odločitev označila takratna jugoslovanska vlada. Republiko Slovenijo je še istega leta in v začetku 1992 priznala večina zahodno-evropskih držav in leta 1992 je Slovenija postala članica OZN.

Pričujoča študija izpostavlja tri značilnosti Slovenije, ki so relevantne za njeno vlogo v EU: to, da je majhna, relativno visoko ekonomsko razvita in s preteklostjo v bivši Jugoslaviji. Te značilnosti oblikujejo identiteto in vlogo Slovenije v EU ter tako vplivajo na slovensko politiko v EU in pristop k organizaciji slovenskega predsedovanja Svetu EU.

Z nekaj več kot 2 milijona prebivalcev Slovenija spada med majhne države v EU. Majhnost prebivalstva in površine pomeni tudi majhno javno upravo in omejeno število javnih uslužbencev, ki se ukvarjajo z EU zadevami. Ker nima strokovnjakov za vse dosjeje, s katerimi se bo ukvarjala med predsedovanjem, mora nekaj le teh zaposliti iz institucij ali iz drugih držav, da vodijo delovne skupine Sveta ali nudijo strokovno pomoč predsedujočim. Naloge predsedovanja zavzemajo veliko kadrov slovenske uprave. V priprave in izvedbo je vključenih 1344 uslužbencev, od tega 152 v Bruslju.³ Pri pripravah Sloveniji pomaga tudi Evropska Komisija in Sekretariat Sveta ter druge države članice, če posebno v okviru tria. Za majhne države je značilno tudi to, da imajo izrazit nacionalni interes le na nekaterih področjih in da ponavadi vključijo v program predsedovanja poleg 'podedovane agende' le še nekaj vsebin. Nadalje, za majhne države je značilno, da se zelo dobro pripravijo na predsedovanje, kajti ta vloga jim ponuja izjemno priložnost vpliva na politično dogajanje v EU.

V evropskih pogajanjih morajo majhne države oblikovati koalicije z drugimi državami, če želijo vplivati na pogajalske izide, kajti samostojno ponavadi nimajo dovolj pogajalske teže. Za učinkovito oblikovanje koalicij pa je potrebno imeti mrežo poznanstev v državah članicah kakor tudi dobro poznati

³ Slovenija je zaposlila okrog 45 domačih in 25 tujih strokovnjakov za strokovno pomoč predsedujočim (Poročilo o napredku pri pripravah na predsedovanje Slovenije Svetu EU v prvi polovici leta 2008, obdobje november 2006–april 2007, p.6).

njihovo notranjepolitično situacijo, ki vpliva na oblikovanje pogajalskih stališč teh držav. Slovenija nima 'naravnih' strateških partnerjev in v evropskih pogajanjih ponavadi oblikuje ad hoc koalicije z isto mislečimi državami glede na posamezno odprto vprašanje.⁴ Edina neformalna strateška povezava, v kateri sodeluje, je t.i. Regionalno partnerstvo, ki ga je leta 2001 predlagala Avstrija, da bi poglobila sodelovanje s takratnimi kandidatki iz Srednje in Vzhodne Evrope: Slovenijo, Slovaško, Češko, Madžarsko in Poljsko. Takratna avstrijska zunanja ministrica Ferrero-Waldner je trdila, da geografska bližina, ekonomske, politične in kulturne danosti kličejo po oblikovanju posebnega partnerstva med temi državami. Partnerstvo je bilo zasnovano v dveh fazah: pred pristopom kandidatki EU, ko bi se naj države dogovorile o pogojih sodelovanja in konkretizirale sosesko politiko znotraj okvirjev EU, v drugi fazi pa bi lahko to sodelovanje nadgradile v 'interesno skupnost' srednje in vzhodno evropskih držav po vzoru nordijskih držav ali Benelux. Ta druga faza se ni zgodila in partnerstvo se ni formaliziralo. Razlog je bil v tem, da nove članice niso bile tako zainteresirane za to obliko sodelovanja kot Avstrija, pa tudi, ker so sumile, da bo Avstrija skušala partnerstvo uporabiti za doseganje svojih interesov v EU. Med novinkami je bila ideja še najbolj naklonjena Slovenija, ki podobno kot Avstrija nima drugih naravnih partnerjev ali alternativnih formalnih strateških povezav kot je za Slovaško, Češko, Madžarsko in Poljsko Višegrajska skupina (ali t.i. V4). Slovenija ima bilateralne kontakte s številnimi državami, ampak nobeden izmed teh ni formaliziran ali institucionaliziran. Ker je za majhno državo z majhno diplomatsko službo težko vzdrževati široko mrežo bilateralnih vezi, bo vloga predsedujoče tudi na tem področju ponudilo priložnosti za krepitev teh vezi, kajti slovenski predstavniki bodo opravili veliko srečanj z predstavniki držav članic v okviru svojih rednih predsedniških nalog.

Slovenija je znana kot ena najuspešnejših SVE držav, ki je prešla iz socialističnega v tržno gospodarstvo. Od konca 80-ih v začetku 90-ih je v Sloveniji vladala ekonomska depresija, ki je odražala gospodarske težave slovenskih podjetij po izgubi trgov v bivši Jugoslaviji. Pred 1991 dobra tretjina slovenske proizvodnje je bila prodana v drugih republikah SFR Jugoslavije. Izguba teh trgov po osamosvojitvi je bil eden poglobitnih vzrokov ekonomske depresije v zgodnjih

⁴ M. Klemenčič (2006) *Governmental Coalitions in EU Treaty Negotiations: the Convention on the Future of Europe and the 2003/04 Intergovernmental Conference*. University of Cambridge: doktorsko delo.

90-ih letih.⁵⁶ Ekonomska situacija se je stabilizirala v sredini 90-ih, ko se je pričelo obdobje relativno visoke ekonomske rasti in BDP na prebivalca je do konca 90-ih dosegel višino nekaterih držav članic EU in se je gibal okrog 70% evropskega povprečja.⁷ Spremembe v slovenski ekonomiji je pogojevala kombinacija dejavnikov. Slovenija je bila relativno dobro razvita že pred osamosvojitvijo: imela je dobro infrastrukturo, centralno geografsko lokacijo, dobro izobražene kadre, razvit bančni sektor in mednarodne trgovinske povezave z Zahodom. Po osamosvojitvi se je v Sloveniji pričelo dolgo obdobje stabilne levo-sredinske vlade, ki je pričela s številnimi reformami v vidu ekonomske liberalizacije, makroekonomske stabilizacije, privatizacije in oblikovanja institucij v novi državi. Vlada je zavzela pristop 'postopne transformacije' gospodarstva, ki je temeljil na ohranjanju relativno radodarne socialne politike in se je izogibal hitri liberalizaciji finančnih trgov in kapitalskih tokov, ki smo jim bili priča v nekaterih drugih državah SVE. Posledica tega pristopa je bila tudi relativno nizka stopnja tujih neposrednih naložb, relativno visoke obdavčitve in nefleksibilen trg dela. Na splošno lahko rečemo, da so bili rezultati te reformne politike pozitivni, kar se kaže tudi v tem, da je januarja 2007 Slovenija bila sprejeta v Evropsko monetarno unijo in tudi to, da bo glede na svoj ekonomski položaj najverjetneje postala neto plačnica v evropski proračun v naslednjem finančnem obdobju po 2013.

Na vlogo Slovenije v EU in njene interese vpliva tudi njena preteklost kot ena izmed republik bivše SFRJ. Dva vidika preteklosti v SFRJ sta posebno pomembna za slovensko politiko v EU. Prvič, Slovenija je ostala tesno povezana s trgi bivše SFRJ in je ena izmed glavnih izvoznic in investitorov v tej regiji. Glede na preteklost v SFR Jugoslaviji ima Slovenija zagotovo primerjalne prednosti v primerjavi z drugimi evropskimi državami kar se tiče poznavanje regije, izoblikovanih kontaktov na politični, gospodarski in družbeni ravni, geografske bližine ter tako potencialnega vpliva na to regijo. V nacionalnem interesu Slovenije je, da države Zahodnega Balkana ostanejo politično in ekonomsko stabilne in varne. Tako si Slovenija prizadeva za njihovo vključitev v transatlantske povezave,

5 J. P. Damijan (2004) Chapter 20: Reentering the Markets of the Former Yugoslavia in M. Mrak, M. Rojec, C. Silva-Jáuregui (eds.) Slovenia: from Yugoslavia to the European Union, p. 336.

6 Slovenija je iz časov v SFRJ prinesla tudi visoko stopnjo makroekonomske nestabilnosti z hiperinflacijo in velikim zunanjim dolgom (C. Silva-Jáuregui (2004) Chapter 8: Macroeconomic Stabilisation and Sustainable Growth in M. Mrak, M. Rojec, C. Silva-Jáuregui (eds.) Slovenia: from Yugoslavia to the European Union, p. 116).

7 V 2005 je BDP znašal 27.626 mio € in BDP na prebivalca 13.807 €, t.j. 82% EU-25 (Statistični Urad RS).

za kar meni, da je edini način za doseganje gospodarskega in družbenega napredka in ohranjanje miru v tej regiji. Drugič, po osamosvojitvi Slovenije in Hrvaške je med tema dvema državama ostalo veliko odprtih vprašanj še posebno glede meje na kopnem in na morju. Ta odprta vprašanja predstavljajo eno glavnih diplomatskih izzivov za Slovenijo že 16 let in ni izključljivo, da ne bodo prišla na površje tudi med slovenskim predsedovanjem.

1.2 Pot do članstva v EU

Pričetki formalnega razmerja med Slovenijo in EU segajo v leto 1992, ko je Slovenija zaprosila za sklenitev Evropskega sporazuma in pričela raziskovati možnosti za članstvo. Pogajanja o sklenitvi sporazuma so bila otežena zaradi zahteve Italije po vračanju premoženja optantom – Italijanom, ki so po drugi svetovni vojni zapustili slovensko ozemlje. Na zahtevo Italije je EU od Slovenije zahtevala, da dovoli nakupe nepremičnin tujcem, kar je pomenilo, da bi morala spremeniti ustavo, kar je na koncu tudi storila. Drugi problem je predstavljala zahteva Italijanov in Avstrijcev, da Slovenija zapre svoje obmejne brezcarinske trgovine, ki naj bi negativno vplivala na poslovanje trgovin teh dveh držav v obmejni regiji. EU je od Slovenije zahtevala, da te trgovine zapre do leta 1998, kar je bilo omenjeno tudi v Evropskem sporazumu. Obe problematiki sta povzročili, da je bil Evropski sporazum podpisan z zamudo šele leta 1996, ko je Slovenija tudi uradno zaprosila za članstvo EU. Vse parlamentarne stranke, razen Slovenske nacionalne stranke, so se takrat zavezale za sodelovanje v procesu slovenskega vključevanja v EU.

Pristopna pogajanja z luksemburško skupino, v kateri je bila tudi Slovenija so se pričela marca 1998.⁸ Za razliko od težav v predhodnem obdobju, so bila le-ta relativno neproblematična in jih je zaznamovala dobra pripravljenost slovenskih pogajalcev, preglednost priprave pogajalskih stališč, javne razprave in vključevanje Državnega zbora in civilne družbe v vsebinske priprave,⁹ inten-

8 J. Potočnik (2003) Slovenia's Road to Membership in the European Union in M. Mrak, M. Rojec, C. Silva-Jáuregui (eds.) Slovenia: from Yugoslavia to the European Union, p. 375.

9 V 31 delovnih skupin, ki so pripravljala pogajalska stališča so bili vključeni strokovnjaki in predstavniki socialnih partnerjev (D. Fink-Hafner and D. Lajh (2003) Managing Europe from home: Slovenian EU policy-making. Europeanization of the Slovenian Core Executive. OEUE Phase I, Occasional Paper 6.1. - 09.03, p. 24).

živna informacijska kampanja o EU ter splošna podpora ključnih političnih akterjev in javnosti za priključitev.

Najtežavnejša izmed pogajalskih vprašanj so bila povezana z finančnim paketom, ki je vključeval določbe o finančnih prenosih EU iz naslova kmetijske in strukturne-kohezijske politike ter vplačila kandidatki v EU proračun.¹⁰ Končen dogovor je bil za Slovenijo ugoden, kajti njen status neto prejemnice EU sredstev je bil zagotovljen za prehodno obdobje 2004-2006 in dosežena je bila tudi dobra osnova za ohranitev tega statusa v naslednjem finančnem obdobju. Na področju kmetijske politike je sporazum vseboval določila o kombinaciji evropskih neposrednih plačil kmetom delno sofinanciranih iz državnega proračuna. Dogovor pa je vseboval tudi določilo o sredstvih EU za razvoj podeželja. Na področju strukturne in kohezijske politike so se pogajalci dogovorili, da bo v prehodnem obdobju 2004-2006 Slovenija obravnavana kot eno programsko področje, kar ji je – kot eni izmed najbolj razvitih kandidatki – prineslo sorazmerno majhen delež sredstev iz tega naslova. V tem času naj bi Slovenija zaključila proces regionalizacije, po katerem bi ji naj pripadalo več sredstev iz naslova kohezijske politike, kajti v več delih Slovenije je BDP na prebivalca nižji od 75%. Nazadnje je EU na pobudo Slovenije uvrstila še posebno provizijo v EU proračun za delno financiranje stroškov varovanja zunanje meje EU (schengenske meje).

Drugo težavno vprašanje je predstavljalo poglavje o prostem pretoku delovne sile, za katero je EU zahtevala prehodno obdobje, kar bi pomenilo, da bi lahko trgi delovne sile držav članic bili zaprti za delavce iz kandidatki do sedem let po priključitvi. Slovenija je želela biti izvzeta iz tega določila, saj je trdila, da raziskave kažejo na to, da iz Slovenije ni za pričakovati visoke migracije delovne sile. Evropska Komisija se je odločila, da bo glede tega vprašanja z vsemi kandidatkami dosegla enak dogovor, kar je pomenilo, da je na koncu tudi za Slovenijo obveljalo določilo o prehodnem obdobju z po principu vzajemnosti.¹¹

¹⁰ Podatki v tem odstavku so pridobljeni iz J. Potočnik (2003), p. 377.

¹¹ <http://evropa.gov.si/aktualne-teme/2002-12-11/slovenska-pot/>. Vse citirane spletne strani so bile aktivne 30.11.2007.

Po pričevanju vodje slovenske pogajalske skupine Janeza Potočnika si je Slovenija v pogajanjih pridobila sloves ene najuspešnejših kandidatki. Razlog za to vidi tudi v razmeroma ugodni začetni poziciji, ki sta jo zaznamovala relativno visok gospodarski razvoj v primerjavi z drugimi kandidatkami in majhnost, ki ji je omogočala zadostno prilagodljivost.¹² Potočnik poudarja, da so se Slovenci zavedali, da se med pristopnimi pogajanjimi oblikuje imidž bodoče članice in so si tako prizadevali, da bi se Slovenija predstavila kot država z veliko mero strokovnega znanja, prilagodljiva, konstruktivna in dobro organizirana ter država, ki skuša svoje interese v skupnosti dosegati v dogovoru z drugimi državami članicami in razumevanju njihovih interesov ter interesov skupnosti. Nadalje Potočnik izpostavlja, da se je med pristopnimi pogajanjimi Slovenija zmeraj trudila, da je svoje naloge korektno opravljala. Tovrsten pristop je Sloveniji prinesel sloves 'odlične učenke' in podoben pristop lahko pričakujemo tudi med predsedovanjem Svetu EU.¹³

Izid referendumu o vstopu Slovenije v EU 23.marca 2003 je bil spodbuden. 89,6 % od 60,3 % udeleženih volivcev je pritrdilno odgovorilo na vprašanje 'Ali se strinjate, da Republika Slovenija postane članica Evropske unije?'. Tisti, ki so članstvu nasprotovali niso bili organizirani niti se niso preveč oglašali. Med političnimi strankami je le SNS izrazila zadržanost do vstopa. Relativno pozitivne izkušnje med pristopnimi pogajanjimi so uspeli zadržati tudi dokaj visoko javno podporo članstvu, ki se nadaljuje tudi po vstopu Slovenije v EU. Medtem, ko se nekatere druge novinke spopadajo z po-pridružitveno depresijo, so Slovenci v veliki meri ohranili prepričanje, da je članstvo v EU na splošno koristno, da njihov glas šteje v EU in tudi ohranili zaupanje v evropske institucije.¹⁴ EuroBarometer spomladi 2007 kaže, da 58% Slovencev še vedno verjame, da je članstvo v EU pozitivno in le 8% temu nasprotuje. 75% Slovencev verjame, da je Sloveniji koristila pridružitve EU, in da je največje koristi pridobila na področju varnosti ter politične in ekonomske stabilnosti. Tudi zaupanje v evropske institucije ostaja nad evropskim povprečjem. 77% Slovencev verjame, da njihov glas šteje v Evropi. Skoraj polovica (49%) pa jih verjame, da so slovenski interesi dobro zastopani v EU. Slovenci so tudi na vrhu liste tistih, ki so prepričani, da

¹² J. Potočnik (2003), p. 375.

¹³ Težko je ugotoviti za nazaj, kdaj in kateri izmed visokih uradnikov EU je prvi uporabil ta izraz za Slovenijo. Potrjuje ga tudi dejstvo, da je bila Slovenija edina izmed kandidatki, ki je do konca 2001 zaključila vsa poglavja, ki so bila predvidena po časovnici, ki jo je pripravila Evropska Komisija.

¹⁴ Eurobarometer (67.2) pomlad 2007, p. 59-60.

so dobro obveščeni in da dobro poznajo EU in to tudi dokažejo v testiranju Eurobarometra, kjer so na dejansko znanje o EU na tretjem mestu.

1.3 Notranjepolitično dogajanje pred predsedovanjem

Slovenija je parlamentarna demokracija. Nosilca zakonodajne funkcije oblasti sta Državni zbor (DZ) kot predstavniški ustavodajni in zakonodajni organ in Državni svet (DS), ki je zastopstvo nosilcev socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov in ima zakonodajno iniciativo, suspenzivni veto na sprejete zakone in pravico zahtevati njihovo ustavnosodno presojo. DZ z 90 poslanci odraža slovenski večstrankarski politični sistem. Tabela spodaj prikazuje razdelitev poslanskih mest po volitvah 2004. Vlado sestavljajo predsednik vlade in ministri. Predsednika vlade, ki ga predlaga predsednik Republike po razgovorih s poslanskimi skupinami, mora potrditi DZ. Ko je potrjen, predsednik vlade predlaga DZ seznam ministrov. Drugi nivo vladne administracije predstavljajo državni sekretarji, ki opravljajo strokovno delo in jih nastavijo posamezni ministri in jim tudi določijo pristojnosti. Predsednik Republike se voli neposredno na volitvah.

Slovenija je do sedaj zmeraj imela koalicijske vlade. 12 let po osamosvojitvi je bila v vladi levo-sredinska koalicija na čelu z Liberalno Demokracijo Slovenije (LDS). Oktobra 2004, je na volitvah pridobila največ glasov Slovenska demokratska stranka Janeza Janše (SDS), ki je skupaj z Novo Slovenijo – Krščansko ljudsko stranko (NSi), Slovensko ljudsko stranko (SLS) in Demokratično stranko upoko-jencev Slovenije (DeSUS) oblikovala novo vlado. Skupaj imajo z 49 poslanskimi sedeži večino v DZ, kar ji daje dovolj glasov za večino sprejemanja zakonodaje.

POLITIČNA STRANKA	KRATICA	EVROPSKA POVEZAVA	PREDSEDNIK	ŠTEVILO POSLANSKIH MEST PO VOLITVAH 2004	ŠTEVILO POSLANSKIH MEST KONEC LETA 2007
SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA / THE SLOVENIAN DEMOCRATIC PARTY	SDS	EPP	JANEZ JANŠA (PRESEDNIK VLADE)	29	29
LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE / LIBERAL DEMOCRACY OF SLOVENIA	LDS	ELDR	KATARINA KRESAL (NOVO IZVOLJENA V 2007)	23	11
SOCIALNI DEMOKRATI / SOCIAL DEMOCRATS	SD	PES	BORUT PAHOR	10	14
NOVA SLOVENIJA - KRŠČANSKA LJUDSKA STRANKA NSI / NEW SLOVENIA - CHRISTIAN PEOPLE'S PARTY	NSI	EPP	ANDREJ BAJUK	9	9
SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA / SLOVENIAN PEOPLE'S PARTY	SLS	EPP	BOJAN ŠROT (NOVO IZVOLJEN V 2007)	7	7
SLOVENSKA NACIONALNA STRANKA / SLOVENIAN NATIONAL PARTY	SNS		ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	6	6
DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE / DEMOCRATIC PARTY OF PENSIONERS OF SLOVENIA	DeSUS		KARL ERJAVEC	4	4
ZARES-NOVA POLITIKA / ZARES - NEW POLITICS	ZARES	EXPECTEDLY ELDR	GREGOR GOLOBIČ	NA	7
				2 POSLANSKI MESTI ZA PREDSTAVNIKA ITALIJSKE IN MADŽARSKE MANJŠINE	2 POSLANSKI MESTI ZA PREDSTAVNIKA ITALIJSKE IN MADŽARSKE MANJŠINE
				NA	SLAVKO GABER, SAMOSTOJNI POSLANEC (PREJ LDS)

Po volilnem porazu leta 2004 se je LDS znašla v krizi in v začetku leta 2007 jo je zapustilo 12 poslancev. Sedem izmed njih je oblikovalo Skupino nepovezanih poslancev pod vodstvom Dr. Mateja Lahovnika in marca 2007 je ta skupina oblikovala Združenje Zares, ki se je oktobra registriralo kot politična stranka Zares - nova politika s predsednikom Gregorjem Golobičem, ki je bil v preteklosti generalni sekretar LDS. Tudi LDS se je med tem prenovila in izvolila novo predsednico Katarino Kresal. Vse parlamentarne stranke razen SNS so v preteklosti podpirale članstvo v EU in so tovrstno mnenje tudi ohranile. Razdelitev poslanskih mest ob koncu 2007 je razvidna v tabeli zgoraj.

Politično dogajanje v jeseni 2007 pred nastopom predsedovanja je bilo pestro. Najbolj so ga zaznamovale predsedniške volitve, ki so do neke mere predstavljale že uvod v parlamentarne volitve, ki sledijo v oktobru 2008. V prvem krogu volitev je največ glasov pridobil desno-sredinski kandidat Lojze Peterle, drugo in tretje mesto pa je pripadalo levo-sredinskima kandidatom Danilu Türku, ki sta ga podpirali SD in Zares in Mitji Gaspariju, ki ga je podpirala LDS.¹⁵ Pričakovanje, da se bodo v drugem krogu glasovi levo-sredinskih kandidatov združili v podporo Türku, so se uresničila in Türk je s skoraj 70% glasov prepričljivo premagal Peterleta.¹⁶ V drugem krogu volitev se je odvijal tudi referendum o vladnem predlogu za lastninsko preoblikovanje Zavarovalnice Triglav. Rezultat referenduma je bil skoraj identičen volilnemu rezultatu, saj je 71,12% volivcev volilo proti vladnemu predlogu.¹⁷ Ta rezultat je vlada komentirala kot 'glas proti vladi', ki je bil še okrepljen z porazom Peterleta, ki ga je podprl predsednik vlade.

Nekaj dni po drugem krogu volitev v novembru je predsednik vlade Janša presenetljivo napovedal, da je mogoče, da bo vlada odstopila. Čez nekaj dni je tej možnosti dodal napoved, da bo DZ predlagal glasovanje zaupnice vladi. 19. novembra je z glasovi koalicijskih poslancev in obeh manjšinskih predstavnikov zaupnico tudi prejel. Predsednik vlade je v dveh televizijskih intervjujih in v nagovoru DZ pojasnil, da je želel preveriti notranjepolitično stanje preden Slovenija prevzame zahtevno nalogo predsedovanja, za uspešno

15 V prvem krogu so štirje kandidati z najvišjim številom glasov bili: Lojze Peterle 28.73%, Danilo Türk 24.47%, Mitja Gaspari 24.09% in Zmago Jelinčič 19.16% (<http://www.volitve.gov.si/vp2007/>).

16 Türk je dobil 68.03% in Peterle 31.97% (<http://www.volitve.gov.si/vp2007/>).

17 <http://www.dvk.gov.si/RefZav/index3.html>.

izvedbo katere je potrebno vsaj minimalno sodelovanje vseh političnih akterjev. Predsednik vlade je ugotavljal, da od jeseni 2007 tovrstno sodelovanje več ni bilo prisotno in da je vlada delala v nevdržnih okoliščinah: novinarji so jo diskreditirali v tujini,¹⁸ opozicija je pripravljala interpelacijo in napovedovala referendum za leto 2008 in težave so imeli tudi s koalicijskim partnerjem DeSUSom. Opozicija je na to odgovorila, da vlada ni imela razlogov, da grozi z odstopom in da je ravnala neodgovorno še posebno v luči bližajočega se predsedovanja, in da ji tovrstno ravnanje jemlje verodostojnost pri mednarodnih partnerjih. Tri opozicijske stranke SD, LDS in Zares so si bile enotne v napovedi, da bodo še naprej izvajale za demokracijo normalno mero kontrole delovanja vlade, ki mora biti sprejemljiva ne glede na to, le država predseduje EU.

Ta politična kriza se je zgodila v obdobju, ko je podpora vladni garnituri relativno nizka. Če bi se zgodile volitve v 2007, bi na le teh po rezultatih merjenja javnega mnenja zmagale levo-sredinske stranke na čelu z SD.¹⁹ Zanimivo je, da je kritika vladajoče SDS podobna kritiki LDS v letu 2004 preden so izgubili na volitvah in sicer, da se vlada vmešava v vse sfere političnega, ekonomskega in družbenega življenja in ima nevaren monopol nad dogajanjem v Sloveniji. Ker so naslednje parlamentarne volitve napovedane za oktober 2008, to pomeni, da se bo slovensko predsedovanje Svetu EU nedvomno odvijalo v senci pričetkov predvolilne kampanje. Meritve javnega mnenja kažejo, da bo tekmovanje za glasove volivcev izjemno napeto in vladna garnitura se bo z volitvami in pridobivanjem podpore morala ukvarjati kljub predsedovanju in tako združevati vodenje visoke politike EU z reševanjem notranjepolitičnih problemov kot je na primer vedno večji pritisk sindikatov, da rast plač ne sledi rasti cen, kljub dobrim gospodarskim rezultatom.²⁰ Ker je ugled Slovenije v tujini je skorajda univerzalna in nepretrgana skrb Slovencev, je malo verjetno, da se bo kateri od političnih akterjev odločil, da bi med predsedovanjem, ko je Slovenija v centru pozornosti evropske javnosti, ustvaril politično krizo, ki bi kazal Slovenijo v slabi luči, kajti volivci tovrstnega obnašanja načeloma ne bi dobro sprejeli.

18 571 novinarjev je podpisalo peticijo proti vladnemu cenzuriranju medijev, ki so jo razposlali na naslove medijskih hiš in vlad po Evropi in na evropske institucije (<http://www.peticijazopercenzuro.com/?cenzura=2>).

19 SD z 19% sledi SDS z 18%, nato sledijo LDS z 8%, SNS z 7%, NSi 6%, SLS 5% in DeSUS 1%. Zares še ni bila zajeta v to meritev (Politbarometer 9/07, p. 33).

20 V oktobru 2007 je Slovenija imela 5.1% inflacijo (STAT/07/155, 15.11.2007).

II - Slovensko predsedovanje Svetu EU

2.1 Organizacijske priprave na predsedovanje

Pričujoča študija trdi, da projekt predsedovanja poleg možnosti, ki jih prinaša za promocijo Slovenije in njenega vpliva na evropske politične procese, učinkuje tudi v slovenskem političnem prostoru. S tem projektom se bo nadalje krepila ozaveščenost o evropskih zadevah znotraj javne uprave kakor v splošni javnosti. Priprave na predsedovanje vključujejo tudi intenzivno usposabljanje in izobraževanje iz področja evropskih zadev velikega števila javnih uslužbencev. Kot je zatrdil en vladni uslužbenec, bodo slovenski vladni uslužbenci do konca predsedovanja 'doktorirali iz evropskih zadev'.²¹ Evropska vprašanja bodo zaradi predsedovanja zagotovo bolj prisotna v notranjepolitičnem diskursu in se bodo smatrala kot prioriteta tako v vladi kot v DZ in tudi pri posameznih akterjih civilne družbe. Medijski prostor bo zasičen z novicami iz predsedovanja. Pristop k pripravam na predsedovanje je v marsičem podoben pristopu med pogajanjem za vstop v EU. Zaznamuje ga dobro upravljanje priprav s strani vlade, učinkovita (in pogosto ustvarjalna) informacijska kampanja ter splošen konsenz med političnimi akterji (in tudi v splošni javnosti) o pomembnosti tega

²¹ Zaupen intervju z vladnim uslužbencem, 12.1.2007.

projekta za Slovenijo. Razlika od pristopnih pogajanj se nahaja predvsem v upravljanju s vsebinskimi pripravami prednostnih nalog, ki tokrat ne vključujejo javnih razprav, civilne družbe in tudi DZ ni v enaki meri vključen.

Organizacija priprav in izvedbe slovenskega predsedovanja temelji na obstoječi strukturi upravljanja evropskih zadev v javni upravi. Glavni koordinacijski center za projekt predsedovanja je v Službi vlade za evropske zadeve (SVEZ), ki je skupaj z Ministrstvom za zunanje zadeve (MZZ) odgovorno za koordinacijo evropskih zadev v vladi.²² Državni sekretar za evropske zadeve, Janez Lenarčič, vodi širšo delovno skupino za predsedovanje, ki se stoji iz predstavnikov ministrstev in je zadolžena za operativno vodenje priprav.²³ V podporo širši delovni skupini je bila oblikovana posebna Projektna skupina za koordinacijo priprav in predsedovanja v SVEZu. Vlada je v letu 2005 ustanovila Ožjo delovno skupino za priprave na predsedovanje EU, ki jo vodi predsednik vlade in v kateri sodelujejo še ministri za finance, za zunanje zadeve, za javno upravo in državni sekretar za evropske zadeve. Ožja skupina je nova struktura, ki odraža zahtevnost in pomembnost projekta predsedovanja. Odgovorna je za pripravo splošnih političnih smernic in prioritarnih nalog predsedovanja ter nadzoruje pripravo ključnih nalog, ki jih izvajajo podskupine za program predsedovanja, kadre, komunikacijo z javnostmi in promocijo in proračun predsedovanja. Za pripravo vsebinskega programa predsedovanja je odgovorno MZZ, ki vodi podskupino za program. Znotraj podskupine so naloge razdeljene med SVEZ, ki koordinira pripravo nalog za prvi (skupni trg) in tretji steber (pravosodje in notranje zadeve) in MZZ, ki je odgovorno za drugi steber (skupno zunanjo in varnostno politiko). Ta razdelitev odraža običajno koordinacijo evropskih zadev v vladi.

V posameznih ministrstvih je za koordinacijo EU zadev največkrat odgovoren 'oddelek za EU'. V preteklosti ti oddelki niso imeli veliko pristojnosti za sprejemanje odločitev, velikokrat pa tudi niso dobili pozornosti pristojnega državnega sekretarja in ministra.²⁴ Uslužbenci v teh oddelkih poročajo, da

22 Šumrada, J., Bagon J., Kek, M., Benedetti, K., Kavčič, A., Mejač, Ž. in Strniša, T. (2005) Priprave Slovenije na predsedovanje Evropski Uniji, SVEZ, p.3.

23 Poročilo o napredku pri pripravah na predsedovanje Slovenije Svetu EU, obdobje januar – april 2007, p. 5.

24 Podatki v tem odstavku so bili pridobljeni v zaupnem intervju z dvema vladnima uslužbencema, 12.1.2007 in 13.1.2007.

tudi po vstopu Slovenije v EU, v veliko ministrstvih EU zadeve niso bile obravnavane kot horizontalna tema, temveč kot 'ena izmed področij, s katerimi se ministrstvo ukvarja'. Ta situacija se je močno spremenila v vidu priprav na predsedovanje, kajti evropske zadeve so postale ena izmed prioritet vsakega ministrstva in tako tudi pridobile pozornost ministra in najvišjih uslužbencev. Tudi Delovna skupina za evropske zadeve, ki jo vodi državni sekretar za evropske zadeve, in v kateri sodelujejo državni sekretarji iz vseh ministrstev, je v okviru priprav na predsedovanje postala bolj dinamična. Po pričanju enega javnega uslužbenca je bilo v začetku veliko upiranja sestankom te delovne skupine, kajti mnogi državni sekretarji so smatrali evropske zadeve še zmeraj kot zunanje zadeve, niso videli smisla v mesečnih sestankih in niso priznavali kompetenc državnega sekretarja za evropske zadeve. Po pričetku priprav na predsedovanje je delovna skupina pričela polno delovati in se srečuje velikokrat še poleg rednih mesečnih srečanj.

Splošno poznavanje evropskih zadev se je med uslužbenci javne uprave povečalo, kajti priprave na predsedovanje so vključevale tudi nadaljnja usposabljanja in izobraževanja iz različnih tem, ki se navezujejo na naloge predsedovanja.²⁵ Na primer, v obdobju od novembra 2006 to konca aprila 2007, je bilo na 144 izobraževanj, ki jih je organizirala Upravna Akademija Ministrstva za javno upravo, udeleženih 3472 uslužbencev, ki so neposredno ali posredno povezani s projektom predsedovanja.²⁶ Posamezna ministrstva so bila odgovorna za organiziranje osnovnih tečajev iz znanja jezikov in poznavanja vsebin. Stalno predstavništvo je organiziralo prakse za uslužbence iz Ljubljane na samem predstavništvu, kakor tudi v Sekretariatu Sveta. Povečalo se je tudi število bilateralnih in multilateralnih srečanj slovenskih predstavnikov z uradniki iz evropskih institucij in predstavniki drugih držav članic. Posebno pogosta so postala srečanja v okviru tria predsedstev. Ta srečanja so se odvijala na vseh nivojih administracije, vključno z državnimi sekretarji in ministri, z evropskimi partnerji pa so se srečevali tudi poslanci DZ in predstavniki interesnih skupin.

25 Šumrada, J. et al. (2005), p.3.

26 Podatki v tem odstavku so bili pridobljeni iz Poročilo o napredku pri pripravah na predsedovanje Slovenije Svetu EU, obdobje april - oktober 2006, p.4, 7-8 in 11.

Glede na majhnost državne uprave se mora Slovenija pri pripravah in izvedbi predsedovanja naslanjati na pomoč Sekretariata Sveta, Evropske Komisije in tudi Nemčije in Portugalske v okviru trio-predsedstva. Ta pomoč je po eni strani dobrodošla in potrebna, po drugi strani pa pomeni, da glede na njeno majhnost, novinstvo v EU in pomanjkanje izkušenj s predsedovanjem ni za izključiti, da ti akterji vplivajo na slovenske odločitve še posebno kar se tiče programa predsedovanja. Še posebno je potrebno izpostaviti vplivnost Nemčije in Portugalske kot partneric v triu. Čeravno uradne izjave vladnih predstavnikov zagotavljajo, da je sodelovanje znotraj tria odlično, vendarle lahko predpostavljamo, da podobno kot v pogajanjih v Svetu, tudi znotraj tria obstajajo razlike v pogajalski moči, ki izhajajo iz razlik v velikosti držav in tako v številu kadrov, ki se ukvarja s pripravo na predsedovanje, dolžini članstva v EU in izkušnjami z izvedbo predsedovanja. Nemčija ima veliko večjo administracijo in tako veliko več uradnikov, ki se ukvarjajo z evropskimi zadevami in pripravami na predsedovanje. Ti številni uradniki se tako lahko boljše pripravijo na pogajanja znotraj tria in vsebinska vprašanja povezana s predsedovanjem, kakor nekaj ali celo eden uradnik v državi članici, ki pokriva celoten dosje ali celo več kot en dosje. Glede na velikost svoje administracije si Nemčija lahko privoščiti večje število kadrov, ki se ukvarjajo s vsebinskimi pripravami posameznega dosjeja.²⁷ Slovenija in Portugalska si s svojimi majhnimi administracijami tega ne moreta privoščiti za vsak dosje, ampak le ta tiste izbrane, kjer je prisoten izrazit nacionalni interes. Tako se je dogajalo, da je Nemčija na pogovore o 18-mesečnem programu prišla zelo zgodaj z do potankosti pripravljenimi stališči in na tak način skušala 'zasidrati' ta stališča v skupnem programu.

Medtem, ko je bil vpliv trio predsedstva in Sekretariata Svet na slovenski program predsedovanja nedvomno velik, tega ne moremo reči za slovensko civilno družbo. Da bi izboljšala sodelovanje z nevladnimi organizacijami je vlada sprejela dogovor za obdobje 2005-2008, ki vsebuje odločitev o oblikovanju stalne delovne skupine za reševanje odprtih vprašanj sodelovanja med vlado in NVO.²⁸ Ta dogovor je izboljšal pretok informacij med vlado in obema krovnicima organizacijama nevladnih organizacij: Zavodom Center

27 Zaupen telefonski intervju z portugalskim diplomatom, 15.3.2007.

28 http://www.mju.gov.si/si/za_nevladne_organizacije/.

za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS) in Pravnoinformacijskim centrom nevladnih organizacij (PIC), ni pa veliko pripomogel k vključevanju NVO v vsebinske priprave na predsedovanje.²⁹ Vlada je podprla predlog obeh krovnic organizacij, da se vzpostavi posebna spletna podstran za NVO na uradni strani slovenskega predsedovanja in da bodo predstavniki NVO povabljeni na dogodke predsedovanja, vendar so predstavniki NVO želeli tudi tesnejšega sodelovanja pri vsebinskih pripravah na predsedovanje.³⁰ Tudi DZ je imel bolj majhno vlogo pri vsebinskih pripravah. O prednostnih nalogah so poslanci razpravljali v okviru sprejemanja Deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju januar 2007-junij 2008, ki vsebuje poglavje o predsedovanju.³¹ Od takrat pa je sodelovanje vlade in DZ pri pripravah omejeno zgolj na to, da je vlada predstavila 18-mesečni program in da obvešča poslance o poteku priprav, ni pa poglobljenih vsebinskih razprav in za pričakovati je, da bo tudi sprejetje slovenskega programa predsedovanja zgolj formalnost.³²

2.2 Prednostne naloge

Vsaka država, ki predseduje Svetu EU, mora pripraviti program, ki definira vsebine in prioritete naloge za obdobje šestih mesecev. Po novem je sedaj ta individualni (6-mesečni) program predsedovanja pripravljen v okviru 18-mesečnega programa trio predsedstva. Izhajajoč iz tega skupnega okvirja nato vsaka posamezna predsedujoča definira svoje prednostne naloge. Praksa je taka, da je okrog 90% vseh vsebin predsedovanja podedovanih od predhodnih predsedujočih. Torej je prostor za vključitev novih vsebin v program relativno majhen. Vseeno pa države izkoristijo to možnost in v program vključijo vsebine, za katere verjamejo, da bi se EU z njimi morala prioritarno ukvarjati. Število in ambicioznost teh vsebin je odvisna od vloge in ambicioznosti posamezne predsedujoče države. Velike članice in tiste, ki so tradicio-

29 V vsebinske priprave socialni partnerji niso bili vključeni, jih pa je o prednostnih nalogah za področje zaposlovanja in socialne politike ter načrtovane dogodke na tem področju obvestila ministrica za delo v začetku oktobra 2007. Elektronska korespondenca s predstavnikom ZZS, 3.12.2007.

30 Intervju s predstavnikom PIC, 26.10. 2007.

31 Deklaracija o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju januar 2007-junij 2008 /DeUDIEU0708/ (Ur.l. RS, št. 31/2007).

32 Elektronska korespondenca z dvema poslancem iz Odbora za EU, 30.11.2007.

nalno igrate vodilno vlogo v EU so navadno ambicioznejše v svojem programu in velikokrat tudi pogumnejše pri vključevanju vsebin, ki so v njihovem nacionalnem interesu. Majhne države se ponavadi osredotočijo le na nekaj vsebin in se trudijo, da dobro opravijo delo na vseh ostalih področjih, ki so jih podedovale. Za Slovenijo kot novinko in majhno državo ter v vidu notranje političnih dogodkov opisanih zgoraj lahko pričakujemo, da bo imela zmerne ambicije in se bo pri izbiri vsebin, ki jih bo želela izpostaviti, striktno držala okvirjev 18-mesečnega programa tria.

Kot trenutno kaže bo Slovenija izpostavila štiri prioriteta področja:³³

- (1) Lizbonska strategija: rast in delovna mesta
- (2) Energija in klimatske spremembe
- (3) Zahodni Balkan
- (4) Lizbonska reformna pogodba

Med temi tremi je področje Zahodnega Balkana verjetno tisto, ki je najpomembnejše za Slovenijo.

(1) Med slovenskim predsedovanjem se bo zaključil prvi triletni cikel prenovljene Lizbonske strategije in se začel drugi triletni cikel (2008-2010). 18-mesečni program že nakazuje, da je med slovenskim predsedovanjem načrtovana ocenitev nacionalnih razvojnih programov in posodobitev širših smernic gospodarske in zaposlitvene politike. Na podlagi predloga Evropske Komisije bi naj zaključki junjskega srečanja Sveta EU vsebovali integrirane smernice za rast in delovna mesta za novi cikel vključno s priporočili za posamezne države.³⁴ Ne pričakuje se nobenih velikih novosti. Predsedovanje bo za prihajajoče obdobje izpostavilo sledeča prednostna področja delovanja Lizbonske strategije: raziskave in inovacije, razvoj konkurenčnega poslovnega okolja, prilagoditve trga dela, odgovori na demografske spremembe ter aktualna vprašanja energetske politike in klimatskih sprememb.³⁵

³³ Program predsedovanja je bil sprejet na Vladi 28.11.2007. DZ bo predstavljen v potrditev v začetku decembra, takrat pa bo tudi predstavljen javnosti. Vse tukaj navedene informacije so neuradne in izhajajo iz razgovorov z vladnimi uslužbenci ter medijev. Program bo predstavljen evropski javnosti 20.12.2007 v Bruslju in Evropskemu Parlamentu v januarju 2008 (Lenarčič o predsedovanju EU: Slovenija je pripravljena, Ljubljana, 29. November 2007 (STA)). Vsi citati STA (Slovenske tiskovne agencije) so pridobljeni iz spletne strani <http://www.sta.si>.

³⁴ 18-mesečni program predsedovanja Nemčije, Portugalske in Slovenije, p. 13 in 16.

³⁵ http://www.svez.gov.si/si/predsedovanje_eu/predstavitev/.

(2) Pri vprašanih energetske politike se bo Slovenija ukvarjala z uresničevanjem Akcijskega načrta 2007-2009, ki ga je Evropski svet sprejel spomladi 2007. Glavne vsebine, o katerih bo tekla razprava, bodo notranji trg z elektriko in plinom, obnovljivi viri energije, energetske tehnologije in zunanje energetske politike. Na področju podnebnih sprememb, se bo Slovenija ukvarjala s paketom predpisov za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, trgovanja z emisijami toplogrednih plinov in obnovljivih virov energije, ki jih je Evropska Komisija nameravala sprejeti decembra, ampak je bilo sprejemanje dogovora preloženo na januar 2008. Slovenija tudi namerava nadaljevati delo Nemčije in Portugalske, ki sta opozarjali na pomembnost sodelovanja z državami v razvoju na področju klimatskih sprememb in izpostaviti sodelovanje z državami Zahodnega Balkana na tem področju.³⁶

(3) Na vrhu liste prioritetenih nalog sta zagotovo širitev in 'evropska perspektiva' za Zahodni Balkan. Slovenska vlada je večkrat poudarila, da podpira nadaljnjo širitev EU, v kolikor kandidatke izpolnijo dane pogoje članstva. Podpora za nadaljnjo širitev je tudi v slovenski javnosti. Raziskava Eurobarometra kaže, da dve tretjini Slovencev podpira širitev.³⁷ Slovenska vlada si je zadala, da med njenim predsedovanjem vsaka država Zahodnega Balkana napravi korak naprej proti članstvu.³⁸ Da bi 'zasidral' slovenska stališča glede teh vprašanj med državami članicami in evropskimi institucijami, je predsednik vlade le tem v novembru poslal pismo, kjer svetuje naj EU sprejme pogumne odločitve v zvezi z državami Zahodnega Balkana, vključno z odobritvijo statusa kandidatke Srbiji po uvedbi Stabilizacijskega in asociacijskega sporazuma ter dodelitev datuma za pričetek pristopnih pogovorov Makedoniji.³⁹ Predsednik vlade je še poudaril, da mora EU dati Srbiji jasen signal, da prihodnost Kosova ne bo pogoj za njeno prihodnost v EU, da pa mora izpolniti dane pogoje članstva vključno s polnim sodelovanjem z Mednarodnim kazenskim sodiščem za območje bivše Jugoslavije.⁴⁰ Janša je še predlagal, da zunanji ministri držav članic pripravijo skupne predloge na decembrskem srečanju, da bi poenotili svoja stališča in tako poživilo Agendo iz Thessalonikov, v kateri se je EU zavezala, da bo omogočila državam Zahodnega Balkana možnost članstva v EU, ko izpolnijo

³⁶ Slovenia to Pick up Work of Germany, Portugal on Climate Change, Lisbon, 9 November (STA).

³⁷ Eurobarometer (67.2) pomlad 2007, p.4.

³⁸ PM Says EU Progress Reports for Balkans Realistic, Brussels, 6 November (STA).

³⁹ Brussels Welcomes Slovenia's Balkans Initiative, Brussels, 2 October (STA).

⁴⁰ PM Wants More EU Input on Kosovo, Says Macedonia Top Candidate, Klagenfurt, 6 November (STA).

dane pogoje.⁴¹ Slovenija si med predsedovanjem tudi želi konkretizirati regionalno sodelovanje z državami Zahodnega Balkana in sicer s krepitvijo sodelovanja na področju prometa, energijske politike, klimatskih sprememb, območja svobode, varnosti in pravice, itd. Slovenski interes na tem področju ni presenetljiv, kajti Slovenija je ostala tesno povezana s trgi bivše SFRJ in je ena izmed glavnih izvoznic in investitorov v tej regiji.

Eden največjih izzivov predsedovanja bo reševanje kosovskega vprašanja, ki bo kot pravi eden vladnih uslužbencev najverjetneje eno samo 'krizno upravljanje'.⁴² Predsednik vlade verjame, da bi lahko bil načrt posebnega predstavnika ZN Ahtisaarija za nadzorovano samostojnost Kosova nadgrajen.⁴³ Prav tako tudi verjame, da bi morale države članice igrati bolj proaktivno vlogo pri iskanju rešitve in pripraviti nekaj predlogov pred 10.12.2007, ko bo pogajalska trojka predstavila svoje poročilo. Med obiskom v regiji je slovenski Zunanji Minister Rupel pojasnil, da Slovenija nameravati koordinirati svoje stališče z drugimi članicami EU.⁴⁴ Kot je poročala STA je glede na stanje v MZZ najverjetneje, da bo Slovenija podprla kosovsko samostojnost, če bo jo podprlo zadosti veliko število drugih članic.⁴⁵

Med predsedovanjem se bo Slovenija zagotovo ukvarjala tudi s pristopnimi pogajanjmi Hrvaške (in Turčije). Kot že rečeno slovenska vlada in javnost podpirata članstvo Hrvaške v EU in vladni predstavniki so pozdravili pričetek pristopnih pogajanj, vendar je med obema kar nekaj odprtih vprašanj, ki so nerešena že od 1991, ko sta obe državi razglasili samostojnost. V jeseni 2007, sta državi pričeli odprto govoriti o možnostih mednarodne arbitraže za razrešitev odprtih vprašanj, kar je vodilo v nadaljnji zaplet okrog vprašanja, kdo bi naj bil arbiter. Ker sta se v tem času obe državi znašli v toku predvolilnih kampanj (Slovenija v vidu predsedniških in Hrvaška parlamentarnih volitev) so se vladni predstavniki odločili, da bodo pogovore vodili po kanalih 'tajne diplomacije', da bi se izognili nadaljnji politizaciji odprtih vprašanj. Zadnje napetosti med državami je povzročila napoved Hrvaške, da bodo s 1.1.2008 pravila ekološke in ribiške cone na Jadranu veljale tudi za države članice EU,

41 PM Wants More EU Input on Kosovo, Says Macedonia Top Candidate, Klagenfurt, 6 November (STA).

42 Zaupen intervju z vladnim uslužbencem, 9.11.2007.

43 PM Wants More EU Input on Kosovo, Says Macedonia Top Candidate, Klagenfurt, 6 November (STA).

44 Slovenia Ready to Join EU Supporters of Kosovo Independence, Ljubljana/Brussels, 26 October (STA).

45 Rupel: Slovenia Wishes to Help Serbia on Path Towards EU, Belgrade, 24 October (STA).

kar je bilo v nasprotju z dogovorom, ki ga je EU dosegla s Hrvaško ob pričetku pristopnih pogajanj.⁴⁶ Čeravno ta študija trdi, da bo slovensko predsedovanje Svetu EU najverjetneje učinkovito in neproblematično, je vendarle pomembno opozoriti, da se ravno v odnosu med Slovenijo in Hrvaško lahko pojavijo težave. Odnosi z Hrvaško so bili tema predvolilnih kampanj v preteklosti. Vlada LDS je bila postavljena pred veliko dilemo, kako reagirati, ko se je leta 2004 tik pred volitvami zgodil incident na slovensko-hrvaški meji, ko je hrvaška policija zaprla predstavnike SLS. Javno mnenje v Sloveniji se je nagibalo k temu, da naj vlada ostro reagira in uporabi svojo moč kot država članica in zagrozi Hrvaški, da bo proti njenemu članstvu v EU uporabila veto, kot se je to v preteklosti zgodilo tudi Sloveniji, ko ji je z vetom grozila Italija.

(4) Slovensko predsedstvo EU bo nadaljevalo s procesom reforme ustavnega reda EU v tem, da bo spodbujalo ratifikacijo reformne pogodbe, ki jo je sprejel Evropski svet oktobra v Lizboni. Predsednik vlade je napovedal, da se bo Slovenija potrudila, da čimprej ratificira pogodbo in tako da pozitiven signal drugim državam članicam.⁴⁷ Podobno je potrdil tudi predsednik DZ France Cukjati.⁴⁸ Sodeč po odsotnosti javne razprave o tem vprašanju kakor tudi relativno slabem pokritju te teme v medijih težav pri parlamentarni ratifikaciji pogodbe ni za pričakovati. Za Slovenijo reformna pogodba ne prinaša veliko novega razen enega sedeža več v Evropskem Parlamentu. Javno mnenje kakor tudi mnenja politični strank o pogodbi so praktično enaka tistim o njeni predhodnici⁴⁹, ki jo je DZ potrdil na izredni seji 1.februarja 2005 in sicer, da predstavlja za Slovenijo ugoden institucionalni položaj in ji tako ponuja dobro startno pozicijo za uveljavljanje nacionalnih interesov ter da je dober korak naprej k doseganju večje preglednosti in učinkovitejšega delovanja EU na splošno.

46 Slovenia Pleased with Progress Reports for Turkey, Balkans, Ljubljana, 6 November (STA).

47 Pogodba kompromisov, Večer, 20.10. 2007, p.1.

48 Speaker Promises Slovenia among First to Endorse Reform Treaty, 10 November 2007 (STA).

49 Leta 2007 je 80% sodelujočih v raziskavi podpiralo sprejetje ustavne pogodbe (Eurobarometer 67, pomlad 2007, p. 60-61).

Zaključek

Slovenci so ponosni na dejstvo, da so prvi med novimi državami članicami, ki jim je bila zaupana naloga predsedovanja Svetu EU. Ta odločitev Sveta EU kaže na to, da države članice verjamejo, da je Slovenija pripravljena, da uspešno odigra to odgovorno vlogo. Ta potrditev lahko nadalje okrepi naklonjenost slovenske javnosti in vlade EU, v kolikor, kot je za pričakovati, bo predsedovanje potekalo brez težav in z nekaj vidnimi rezultati. Z drugimi besedami, ta študija trdi, da bo vloga predsedujoče nadalje učvrstila pristop Slovenije kot ene izmed EU naklonjenih držav.

Predsedovanje je nedvomno velik organizacijski izziv za Slovenijo še posebno glede na majhnost njene javne uprave in kratko dobo polnega članstva v EU. Pričujoča študija trdi, da bo slovensko predsedovanje zaznamovala odlična pripravljenost, odgovorno ter za predsedujočo državo pričakovano ravnanje (t.j. nevtralnno in nepristransko delovanje in sledenje skupnim evropskim ciljem) ter visoka javna podpora EU. Podobne značilnosti so zaznamovale tudi slovenske priprave na pristopna pogajanja EU, ko si je pridobila neformalen naziv 'odlične učenke'. Skrb za ugled Slovenije v tujini je še vedno prisoten. Da bi svojo vlogo dobro opravila, slovenska vlada vlaga veliko truda v pridobi-

vanje znanja o političnih procesih delovanja predsedstva, vsebinskih vprašanjih ter notranjepolitičnem ozadju, v katerem države članice oblikujejo svoje nacionalne interese. Ta znanja so bistvenega pomena za učinkovito izvedbo predsedovanja. Pri pripravah ji pomagajo tudi Evropska Komisija, Sekretariat Sveta EU in Nemčija in Portugalska v okviru tria. Politično sodelovanje v okviru tria je vsekakor koristno za Slovenijo, ki ima med tremi državami najmanj izkušenj s predsedovanjem. To sodelovanje pa do določene mere tudi omejuje Slovenijo, kajti pri izbiri prioriternih nalog se mora držati okvirjev skupnega 18-mesečnega programa. Izkušnje iz priprav osnutka tega programa kažejo na vplivnost Nemčije kot največje države v triu. Glede na velikost svoje administracije si Nemčija lahko privoščiti večje število kadrov, ki se ukvarjajo s vsebinskimi pripravami posameznega dosjeja. Slovenija in Portugalska si s svojimi majhnimi administracijami tega ne moreta privoščiti za vsak dosje, ampak le ta tiste izbrane, kjer je prisoten izrazit nacionalni interes. Tako se je dogajalo, da je Nemčija na pogovore o 18-mesečnem programu prišla zelo zgodaj z do potankosti pripravljenimi stališči in na tak način skušala 'zasidrati' ta stališča v skupnem programu.

Za naslednjih šest mesecev se pojavlja vprašanje, ali sploh in do katere mere bo Slovenija med njenim predsedovanjem - kot majhna država in kot novinka - imela proste roke pri oblikovanju kompromisov v pogajanjih. Pod pretvezo političnega sodelovanja v okviru tria se lahko hitro zgodi, da bo Nemčija igrala vlogo 'prišepetovalke' slovenskim predstavnikom, da bi tako vplivala na odločitve v skladu s svojimi interesi. Zanimivo je tudi to, da v kolikor je nemško-francosko strateško partnerstvo aktivno, potem bo to partnerstvo narekovalo politične korake EU cela tri leta; seveda, če bo vloga Francije v naslednjem triu podobna nemški v tem.

Prioritetne naloge, ki jih želi Slovenija med predsedovanjem posebej izpostaviti v EU so lizbonska strategija, klimatske spremembe in energijska politika, ratifikacija lizbonske reformne pogodbe ter vključevanje Zahodnega Balkana v EU. Vključevanje Zahodnega Balkana v EU je v zadnjih časih postala prepoznava tema slovenskih interesov v EU. Na tem področju želi Slovenija med predsedovanjem doseči največ, to pa je tudi področje, kjer je tveganje za

neuspeh največje in možnosti za krizo najbolj prisotne. Določitev datuma za pričetek pristopnih pogajanj z Makedonijo in dodelitev statusa kandidatke za članstvo EU Srbiji sta relativno dosegljiva cilja. Veliko težje bo najti rešitev za kosovsko vprašanje. Težave lahko nastanejo tudi pri pristopnih pogajanjih Hrvaške, katere članstvo Slovenija sicer podpira, vendar ima z njo tudi veliko odprtih vprašanj, ki ostajajo nerešena že od osamosvojitve. Glede na preteklost v SFR Jugoslaviji ima Slovenija zagotovo primerjalne prednosti v primerjavi z drugimi evropskimi državami kar se tiče poznavanje regije, izoblikovanih kontaktov na politični, gospodarski in družbeni ravni, geografske bližine ter tako potencialnega vpliva na to regijo. Slovensko zanimanje za države Zahodnega Balkana in njihove prihodnosti ne preseneča, saj je Slovenija ena izmed glavnih izvoznic in investitorjev v tej regiji. Tako je v nacionalnem interesu Slovenije, da države Zahodnega Balkana ostanejo politično in ekonomsko stabilne in varne. Glede na primerjalne prednosti in nacionalni interes je to področje eno izmed tistih, če ne edino, kjer je Slovenija pripravljena igrati vodilno vlogo v EU. Zavedajoč se administrativnih omejitev ter statusa novinke v EU so slovenske ambicije dokaj omejene. Razen prioriternih nalog na področju približevanja Zahodnega Balkana EU bo za slovenske predstavnike najpomembnejše, da gladko in brez težav vodijo procese političnega odločanja v Svetu EU. 'Varna igra' bo moto slovenskega predsedovanja, da se utrdi dober ugled Slovenije v Evropi in svetu in tudi za to, da sedanja vladna garnitura dokaže kot uspešna v vidu prihajajočih parlamentarnih volitev.

Previously Published Studies

An open Europe in a multipolar World: Lessons from the Portuguese Experience
 - Álvaro de Vasconcelos (October 2007).

Transnational Production Networks in the Automobile Industry - Heribert Dieter
 (June 2007).

Power to the People: Promoting Investment in Community-Owned and Micro-Scale Distributed Electricity Generation at the EU Level - Stephen Boucher,
 Columbia University Workshop (May 2007).

Funding the EU Budget with a Genuine Own Resource: The Case for a European Tax - Jacques Le Cacheux (May 2007).

Wine and Europe: the Metamorphoses of a Land of Choice – Aziliz Gouez and
 Boris Petric (March 2007)

Germany and Europe: New Deal or Déjà vu? – Ulrike Guérot (December
 2006)

Regional Economic Integration in South America - Alvaro Artigas (November
 2006)

The Impact of Television Media on the French Referendum Campaign in 2005
 - Jacques Gerstlé (November 2006)

Plan B: How to Rescue the European Constitution? - Andrew Duff (October
 2006).

A transition Presidency? An Inside View of Finland's - Second Presidency of the EU - Teija Tiilikainen (July 2006).

The Vision of Europe in the New Member States – Notre Europe asked different Personalities of the New Member States to give their Vision of Europe in 2020 - Gaëtane Ricard-Nihoul, Paul Damm and Morgan Larhant (July 2006).

Sense and Flexibility – Striking a Balance between Sovereignty and Harmonisation in the Implementation of the EU ETS - Stephen Boucher, University of Columbia Workshop on EU ETS (May 2006).

The Question of European Identity - Aziliz Gouez, Marjorie Jouen and Nadège Chambon (January 2006).

Report on East Asian Integration: Opportunities and Obstacles for Enhanced Economic Cooperation - Co-ordinated by Heribert Dieter, With Contributions from Jean-Christophe Defraigne, Heribert Dieter, Richard Higgott and Pascal Lamy (January 2006).

An Honest Broker in Difficult Times: Austria's Presidency of the EU - Sonja Puntischer-Riekman, Isabella Eiselt and Monika Mokre (December 2005). The European Constitution and Deliberation: the Example of Deliberative Focus Groups ahead of the French Referendum of 29 May 2005 - Henri Monceau (November 2005).

The French "no" vote on May 29, 2005: Understand, Act - Gaëtane Ricard-Nihoul (October 2005)

Defining a new European Social Contract - Marjorie Jouen and Catherine Palpant (September 2005).

The best laid plans: Britain's Presidency of the Council of European Union - Anand Menon and Paul Riseborough (June 2005).

European Budget: the Poisonous Budget Rebate Debate - Jacques Le Cacheux (June 2005).

Analysis of European Elections (June 2004) - Céline Belot and Bruno Cautrès (June 2005).

Why they wanted Europe: A Call of 12 french Pionners of European integration - Jean-Louis Arnaud (May 2005).

Ratification and Revision of the Constitutional Treaty - Henri Oberdorff (May 2005).

Luxembourg at the Helm: Experience, Determination and Self Denial - Mario

Hirsch (December 2004).

A Driving Force Despite Everything: Franco-German Relations and the Enlarged European Union - Martin Koopmann (November 2004).

Europe and its Think Tanks: a Promise to be Fulfilled - Stephen Boucher, Benjamin Hobbs, Juliette Ebelé, Charlotte Laigle, Michele Poletto, Diego Cattaneo and Radoslaw Wegrzyn (October 2004).

A View from Outside: the Franco-German Couple as seen by their Partners - Matt Browne, Carlos Closa, Soren Dosenrode, Franciszek Draus, Philippe de Schoutheete and Jeremy Shapiro (April 2004).

Leading from Behind: Britain and the European Constitutional Treaty - Anand Menon (January 2004).

US Attitudes towards Europe: a Shift of Paradigms? - Timo Behr (November 2003).

Giving Euro-Mediterranean Cooperation a breath of fresh air - Bénédicte Suzan (October 2003).

Italy and Europe 2003 Presidency - Roberto Di Quirico (July 2003).

European Attitudes towards Transatlantic relations 2000-2003: an Analytical Survey - Anand Menon and Jonathan Lipkin (June 2003).

Large and Small Member States in the European Union: Reinventing the Balance - Paul Magnette and Kalypso Nicolaidis (May 2003).

Enlargement and Investment in Central and Eastern Europe - Bérénice Picciotto (May 2003)

The Institutional Architecture of the European Union: a third Franco-German way? - Renaud Dehousse, Andreas Maurer, Jean Nestor, Jean-Louis Quermonne and Joachim Schild (April 2003).

A New Mechanism of Enhanced Co-operation for the Enlarged Union - Eric Philippart (March 2003).

Greece, the European Union and 2003 Presidency - George Pagoulatos (December 2002).

The Question of the European Government - Jean-Louis Quermonne (November 2002).

The European Council - Philippe de Schoutheete and Helen Wallace (September 2002).

Multilevel Government in three Eastern and Central European Candidates

Countries: Hungary, Poland and Czech Republic (1990-2001) - Michal Illner (June 2002).

The Domestic Basis of Spanish European Policy and the 2002 Presidency - Carlos Closa (December 2001)

The Convention of a Charter of Fundamental Rights: a Method for the Future? - Florence Deloche Gaudez (December 2001).

The Federal Approach to the European Union or the Quest for an Unprecedented European Federalism - Dusan Sidjanski (July 2001).

The Belgian Presidency 2001 - Lieven de Winter and Huri Türsan (June 2001).

The European Debate in Sweden - Olof Petersson (December 2000).

An enlargement Unlike the others ... Study of the Specific Features of the Candidate Countries of Central and Eastern Europe - Franciszek Draus (November 2000).

The French and Europe: the State of the European Debate at the Beginning of the French presidency - Jean Louis Arnaud (July 2000).

Portugal 2000: the European way - Alvaro de Vasconcelos (January 2000).

The Finnish Debate on the European Union - Esa Stenberg (August 1999).

The American Federal Reserve System: Functioning and Accountability - Axel Krause (April 1999).

Making EMU work - partnership Notre Europe and Centro European Ricerche (March 1999).

The Intellectual Debate in Britain on the European Union - Stephen George (October 1998).

Britain and the new European agenda - Centre for European Reform, Lionel Barber (April 1998).

Social Europe, History and Current State of Play - Jean-Louis Arnaud (July 1997).

Reinforced Cooperation: Placebo rather than Panacea - Françoise de la Serre and Helen Wallace (September 1997).

The Growth Deficit and Unemployment: the Cost of Non-Cooperation - Pierre-Alain Muet (April 1997).

All our publications are available on our Website: <http://www.notre-europe.eu>

Pravni zaznamek

S podpora Evropske Komisije: podpora subjektom delujočim na evropskem nivoju na področju aktivnega evropskega državljanstva

Niti Evropska Komisija niti Notre Europe ne odgovarjata za informacije, ki so bile uporabljene v tem besedilu. Besedilo se sme ponatisniti, če je vir citiran.

Dépôt legal

© Notre Europe December 2007